

СХВАЛЕНО
педагогічною радою ЗДО № 26
від 28.08.2026
протокол № 1

ЗАТВЕРДЖЕНО
наказом директора
ЗДО № 26 від 28.08.2026 №
Директор _____ Наталія ЛАПЧУК

ПОЛОЖЕННЯ
про запобігання і протидію насильству та жорстокому
поводженню з дітьми
в ЗДО № 29 «Дюймовочка»

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Основною метою протидії булінгу є створення безпечного освітнього середовища, підвищення ефективності освітньої взаємодії, формування негативного ставлення до булінгу, захист психологічного здоров'я і соціального благополуччя всіх його учасників: здобувачів освіти, педагогічних працівників, родин вихованців.

1.2. Це Положення визначає внутрішній порядок та механізм реагування на випадки насильства та жорстокого поведіння з дітьми в ЗДО № 29 (далі – заклад / ЗДО), що сталися у приміщеннях, на території закладу або під час заходів поза його межами, організатором (співорганізатором) яких є заклад.

1.3. Розроблення цього Положення здійснено на основі та у чіткій відповідності до: Конституції України; Сімейного кодексу України та Кримінального кодексу України; Закону України «Про освіту» (зокрема, статті 26, 42 та 54); Закону України «Про дошкільну освіту»; Закону України «Про охорону дитинства»; Закону України «Про запобігання та протидію домашньому насильству»; Порядку реагування на випадки насильства та жорстокого поведіння з дітьми, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 19 листопада 2025 р. № 1513; Типової програми унеможливлення насильства та жорстокого поведіння з дітьми, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 4 червня 2025 р. № 658; Інструктивно-методичних рекомендацій Міністерства освіти і науки України щодо організації діяльності ЗДО у 2026/2027 навчальному році.

1.4. Терміни в цьому Положенні вживаються у значеннях, наведених у чинному законодавстві України. Зокрема, насильством та жорстоким поведінням з дитиною вважаються будь-які дії чи бездіяльність, які заподіюють фізичну, психологічну, сексуальну, моральну або матеріальну шкоду дитині, принижують її гідність чи дискримінують.

II. ПРАВА ТА ОБОВ'ЯЗКИ ПРАЦІВНИКІВ ЗДО У РАЗІ ВИЯВЛЕННЯ ОЗНАК
НАСИЛЬСТВА

2.1. Усі працівники закладу (педагогічний, медичний, допоміжний та технічний персонал), яким стало відомо про факт насильства, або які самостійно виявили ознаки фізичного, психологічного, сексуального чи іншого насильства або жорстокого поведіння з дитиною, ЗОБОВ'ЯЗАНІ вжити негайних заходів.

2.2. Покроковий алгоритм дій працівника ЗДО у разі виявлення випадку насильства:

1) Негайно вжити всіх можливих безпечних заходів для припинення насильства або жорстокого поведіння з дитиною, захистити дитину від кривдника.

2) За наявності тілесних ушкоджень чи погіршення самопочуття негайно надати першу домедичну допомогу, залучити медичного працівника ЗДО. За потреби – викликати бригаду екстреної (швидкої) медичної допомоги (103) для госпіталізації або термінового огляду дитини.

3) Невідкладно, але не пізніше ніж протягом 3 годин з моменту виявлення, повідомити у письмовій або електронній формі керівника закладу освіти та батьків дитини (або інших законних представників), надавши первинний опис ситуації та стану дитини.

4) Якщо є підозра або докази, що кривдниками дитини є самі батьки, інші законні представники або безпосередньо керівник ЗДО, повідомлення їм НЕ НАДСИЛАЄТЬСЯ. У

цьому разі працівник негайно повідомляє службу у справах дітей (ССД) за місцем розташування ЗДО та засновника закладу (управління освіти).

2.3. Педагогічні працівники закладу зобов'язані здійснювати постійне педагогічне спостереження за поведінкою та емоційним станом дітей. Зміна поведінки (замкнутість, агресія, страх перед дорослими, синці, садна, неохайність, ознаки тривалого недоїдання чи спраги) є підставою для негайного інформування вихователя-методиста, практичного психолога закладу та керівника ЗДО.

ІІІ. ПОВНОВАЖЕННЯ ТА ОБОВ'ЯЗКИ КЕРІВНИКА ЗДО

3.1. Керівник закладу дошкільної освіти несе персональну відповідальність за організацію безпечних, здорових і гуманних умов перебування вихованців, а також за впровадження цього Положення в закладі.

3.2. У разі надходження заяви, скарги або отримання усної чи письмової інформації про виявлення ознак насильства керівник ЗДО зобов'язаний: 1) Розглянути повідомлення/скаргу протягом однієї доби з дня надходження та забезпечити його реєстрацію у журналі обліку звернень. 2) Протягом 3 годин письмово (зокрема за допомогою засобів електронної комунікації) повідомити про виявлений випадок: - Батьків або інших законних представників дитини (крім випадків, коли вони самі є кривдниками); - Уповноважений підрозділ органу Національної поліції (102); - Службу у справах дітей за місцем розташування ЗДО; - Територіальний орган Національної соціальної сервісної служби та Державну службу у справах дітей

3) Не пізніше ніж протягом 3 робочих днів з дня отримання повідомлення скликати засідання спеціальної Комісії з розгляду випадків насильства.

4) Керівник ЗДО зобов'язаний також сприяти проходженню особами, які вчинили насильство (зокрема якщо це вихованець старшого віку або працівник), відповідної корекційної програми.

5) Організувати, щоб в ЗДО на видному місці має бути розміщено постери, буклети та стенди з номерами безкоштовних гарячих ліній, ДСНС, Національної поліції та безоплатної правничої допомоги.

ІV. КОМІСІЯ З РОЗГЛЯДУ ВИПАДКІВ НАСИЛЬСТВА ТА ЖОРСТОКОГО ПОВОДЖЕННЯ З ДІТЬМИ

4.1. Комісія є постійно діючим колегіальним органом ЗДО. Її склад погоджується зі Службою у справах дітей за місцем розташування закладу та затверджується наказом керівника ЗДО.

4.2. **Склад Комісії** не може бути меншим ніж 5 осіб. До неї обов'язково входять: Голова Комісії (керівник закладу освіти); Заступник голови Комісії; Секретар Комісії (відповідає за ведення протоколу); Члени комісії: вихователь-методист, практичний психолог, асистенти вихователів (за наявності), представник Служби у справах дітей, представник надавача соціальних послуг, представник Національної поліції (за згодою).

4.3. Обмеження та конфлікт інтересів: До складу Комісії категорично не може входити працівник ЗДО, щодо якого надійшло повідомлення про вчинення насильства. Якщо такий працівник є членом Комісії, він негайно виключається з її складу на час розгляду випадку.

4.4. Члени Комісії зобов'язані негайно письмово повідомити голову про наявність конфлікту інтересів. Якщо повідомлення стосується самого керівника ЗДО, обов'язки голови Комісії виконує його заступник, а розслідуванням та скликанням Комісії керує безпосередньо засновник закладу (управління освіти).

4.5. Формою роботи Комісії є засідання. Засідання є правомочним (має кворум), якщо в ньому бере участь не менше 2/3 від затвердженого складу. Рішення приймаються відкритим голосуванням простою більшістю голосів. У разі рівного розподілу вирішальним є голос голови Комісії.

4.6. Строк опрацювання повідомлення Комісією та повне виконання нею завдань (прийняття рішення, надання рекомендацій, складання плану реагування) не може перевищувати 10 робочих днів з дня отримання первинного повідомлення керівником закладу.

4.7. **Голова комісії:**

організовує роботу комісії;
визначає функціональні обов'язки кожного члена комісії;
забезпечує дотримання строків та процедур;
визначає порядок денний і перелік питань, що підлягають розгляду;
забезпечує моніторинг ефективності заходів реагування.

4.8. Секретар комісії забезпечує підготовку проведення засідань комісії та матеріалів, що підлягають розгляду на засіданнях комісії, ведення протоколу засідань комісії.

4.9. У разі відсутності секретаря комісії його обов'язки виконує один із членів комісії, який обирається під час засідання за поданням голови комісії або його заступника.

4.10. Член комісії має право:

ознайомлюватися з матеріалами, що стосуються випадку насильства та/або жорстокого поводження з дітьми, брати участь у їх перевірці;

подавати пропозиції, висловлювати власну думку з питань, що розглядаються;

брати участь у прийнятті рішення шляхом голосування;

висловлювати окрему думку усно або письмово;

вносити пропозиції до порядку денного засідання комісії.

4.11. Член комісії зобов'язаний:

особисто брати участь у роботі комісії;

не розголошувати стороннім особам відомості, що стали йому відомі у зв'язку з участю у роботі комісії, і не використовувати їх у своїх інтересах або інтересах третіх осіб;

виконувати в межах, передбачених законодавством та посадовими обов'язками, доручення голови комісії;

брати участь у голосуванні.

4.12. Метою діяльності комісії є:

-запобігання випадкам насильства та жорстокого поводження з дітьми під час провадження діяльності суб'єкта;

-з'ясування причин, які призвели до випадку насильства та/або жорстокого поводження з дитиною, та вжиття заходів для усунення таких причин.

4.13. До завдань комісії належать:

-збір інформації щодо обставин випадку насильства та/або жорстокого поводження з дітьми, зокрема пояснень сторін насильства та/або жорстокого поводження з дитиною, батьків або інших законних представників дитини, яка стала стороною насильства та/або жорстокого поводження з дитиною; опрацювання повідомлень, аналіз зібраної інформації щодо обставин, зазначених у повідомленні;

-оцінка потреб осіб, які є стороною насильства та/або жорстокого поводження з дитиною, в соціальних та психолого-педагогічних послугах і забезпечення таких послуг;

-надання рекомендацій щодо добровільного проходження особами, які стали стороною насильства та/або жорстокого поводження з дитиною, відповідної програми для таких осіб;

-підготовка пропозицій щодо внесення змін до положення про запобігання та протидію насильству та/або жорстокому поводженню з дітьми;

-здійснення моніторингу виконання рекомендацій комісії і надання відповідної інформації службі у справах дітей за місцем розташування суб'єкта;

-розгляд висновків практичного психолога або інших експертних висновків, що мають значення для об'єктивного розгляду заяви у разі їх надходження від батьків або інших законних представників дитини.

4.14. Комісія має право:

-оцінювати потреби сторін насильства та/або жорстокого поводження з дитиною в отриманні соціальних та психолого-педагогічних послуг та забезпечення таких послуг, зокрема із залученням фахівців служби у справах дітей та надавача соціальних послуг;

-рекомендувати особам, які стали стороною насильства та/або жорстокого поводження з дитиною, проходження відповідної програми для таких осіб;

-визначати причини насильства та/або жорстокого поводження, а також необхідні заходи для усунення таких причин;

-здійснювати моніторинг ефективності соціальних та психолого-педагогічних послуг, заходів з усунення причин насильства та/або жорстокого поводження з дитиною, заходів впливу та корегування (за потреби) відповідних послуг та заходів;

-надавати рекомендації для працівників суб'єкта щодо доцільних методів здійснення заходів з дітьми, які стали стороною насильства та/або жорстокого поводження з дитиною;

-надавати рекомендації для батьків або інших законних представників дитини, яка стала стороною насильства та/або жорстокого поводження з дитиною.

V. ПОРЯДОК РЕАГУВАННЯ ТА ЗАХИСТУ ПРАВ ДІТЕЙ

5.1. Служба у справах дітей спільно з представниками Національної поліції, медичними працівниками закладу та залученим психологом (який не є зацікавленою особою і може бути представником комунальної установи чи іншого закладу) невідкладно, до кінця доби отримання повідомлення, проводять оцінювання рівня безпеки дитини. За його результатами складається Акт за встановленою формою.

5.2 У разі встановлення загрози життю або здоров'ю дитини представник ССД спільно з поліцією здійснює її негайне переміщення: 1) Передачу дитини батькам (якщо вони не є кривдниками і це відповідає її найкращим інтересам); 2) Направлення до закладу охорони здоров'я для проведення медичного обстеження та судовомедичної експертизи; 3) Тимчасове влаштування дитини до спеціалізованого дитячого закладу за наказом ССД. 5.3. Комісія закладу розробляє комплексний план психолого-педагогічного супроводу для кожної дитини, яка стала жертвою або свідком насильства. План включає надання кваліфікованої допомоги практичним психологом закладу або фахівцями інклюзивно-ресурсних центрів (ІРЦ). Керівник ЗДО зобов'язаний також сприяти проходженню особами, які вчинили насильство (зокрема якщо це вихованець старшого віку або працівник), відповідної корекційної програми.

VI. ЗАХОДИ З УНЕМОЖЛИВЛЕННЯ ТА ПРОФІЛАКТИКИ НАСИЛЬСТВА

6.1. Заходи із запобігання насильству, жорстокому поводженню та будь-яким проявам дискримінації є обов'язковою складовою внутрішньої системи забезпечення якості освіти (ВСЗЯО, індикатор 1.1.3.1). Ці заходи визначаються у щорічному Плані роботи ЗДО.

6.2. Для систематизації цієї діяльності у закладі щорічно розробляється та затверджується окремий «План заходів з охорони дитинства та унеможливлення насильства», який оформлюється як додаток до річного плану роботи.

6.3. Керівник закладу спільно з вихователем-методистом забезпечують:

- Проведення регулярних (не рідше ніж один раз на рік) навчальних тренінгів та інструктажів для працівників закладу щодо ознак різних форм насильства та алгоритмів дій;
- Впровадження принципів гендерної чутливості та недискримінації при організації групового простору й виборі ігрових матеріалів (на засадах рівного доступу всіх дітей до будь-яких іграшок);

- Проведення систематичної інформаційно-просвітницької роботи з батьками (через індивідуальні та групові консультації, семінари, тренінги із застосуванням «мови підтримки») для запобігання академічному тиску на дітей та популяризації ненасильницького виховання вдома;

- Популяризацію безпекових вебресурсів, рекомендованих МОН, зокрема платформи «101: Простір безпеки для дітей, батьків та освітян», розробленої ДСНС та МВС за підтримки ЮНІСЕФ.

6.4. Діяльність щодо запобігання та протидії булінгу (цькуванню) має бути постійним системним процесом, спрямованим на:

- визначення та реалізацію необхідних заходів, способів і методів запобігання виникненню булінгу (цькування) та (або) потенційних ризиків його виникнення;
- виявлення булінгу (цькування) та (або) потенційних ризиків його виникнення;

- визначення та реалізацію необхідних заходів, способів і методів вирішення ситуацій булінгу (цькування) та/або усунення потенційних ризиків його виникнення.

6.5. Головними завданнями протидії булінгу є ознайомлення з поняттям «булінг», його видами та проявами; навчання конструктивним формам спілкування, поведінковим реакціям; зняття деструктивних елементів у поведінці; творче вирішення конфліктних ситуацій; усвідомлення і прийняття відмінностей; розвиток адекватного рівня самооцінки й самоконтролю; формування навичок саморегуляції, емоційної адекватності учасників освітнього процесу у взаємодії з іншими.

6.6. Діяльність щодо запобігання та протидії булінгу (цькуванню) ґрунтується на принципах:

- законності та верховенства права; пріоритету та найкращого забезпечення інтересів дитини; поваги та неухильного дотримання прав і свобод людини, тілесних меж та індивідуального темпу розвитку дитини; конфіденційності та захисту персональних даних вихованців, родин та працівників; негайного та комплексного реагування на будь-які повідомлення чи ознаки насильства; нульової толерантності та нетерпимості до насильства, цькування, булінгу чи жорстокого поводження в будь-якій формі,

- недискримінації за будь-якими ознаками;
- партнерства та підтримки між педагогічним колективом закладу освіти і батьками (законними представниками) неповнолітнього здобувача освіти;
- особистісно-орієнтованого підходу до кожної дитини;
- гендерної рівності;
- участі учасників освітнього процесу в прийнятті рішень відповідно до положень законодавства та установчих документів закладу освіти.

VII. ЗАСТОСУВАННЯ ЗАХОДІВ ВИХОВНОГО ВПЛИВУ ДО СТОРІН БУЛІНГУ (ЦЬКУВАННЯ)

7.1. Заходи виховного впливу – заходи, які застосовуються під час освітньої взаємодії щодо сторін булінгу (цькування) та забезпечують корекцію їхньої поведінки, зокрема виправлення деструктивних реакцій та способів поведінки в міжособистісних стосунках.

7.2. Заходи виховного впливу до сторін булінгу (цькування) застосовуються з метою:

- відновлення та нормалізації відносин між сторонами булінгу (цькування) після відповідного випадку;

- недопущення повторення випадку булінгу (цькування) між сторонами булінгу (цькування); - загальної превенції випадків булінгу (цькування) в закладі освіти.

7.3. Необхідні заходи виховного впливу до сторін булінгу (цькування) визначає комісія з розгляду випадків булінгу (цькування) в зокрема:

- мету, конкретні завдання, зміст, методи та форми заходів виховного впливу;
- критерії визначення співвідношення між запланованими та отриманими результатами заходів виховного впливу.

7.4. Заходи виховного впливу реалізуються педагогічними працівниками, фахівцями служби у справах дітей та центру соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді із залученням необхідних фахівців із надання правової, психологічної, соціальної та іншої допомоги, в тому числі територіальних органів поліції України та інших суб'єктів реагування на випадки булінгу (цькування). Суб'єкти реагування на випадки булінгу (цькування) в закладах освіти під час реалізації заходів виховного впливу діють у межах повноважень, передбачених законодавством та цим Положенням.

7.5. Згідно посадових обов'язків практичний психолог ЗДО здійснює :

- діагностику (спостереження) рівня психологічної безпеки та аналіз її динаміки;
- розробку програми реабілітації для потерпілого (жертви) та її реалізацію із залученням батьків або інших законних представників малолітньої або неповнолітньої особи;
- розробку корекційної програми для кривдника (булера) та її реалізацію із залученням батьків або інших законних представників малолітньої або неповнолітньої особи;
- консультативну допомогу всім учасникам освітнього процесу;
- розробку профілактичних заходів.

7.6. Принципи академічної доброчесності (відповідно до Закону України «Про академічну доброчесність» від 18.12.2025 № 4742-IX) мають інтегруватися в роботу педагогів. Використання сучасних ІТ-інструментів та штучного інтелекту (ChatGPT) дозволяється виключно як допоміжний ресурс для ідей. Усі згенеровані матеріали мають проходити критичну оцінку. Забороняється внесення будь-яких персональних даних дітей або родин до чат-ботів ШІ. Дискусії на тему чесності, поваги до чужої праці та невтручання у творчість інших дітей мають проводитися вихователями під час щоденних ігрових епізодів для закладання засад доброчесності змалечку.

VIII. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

8.1. Дане Положення схвалюється рішенням педагогічної ради та затверджується наказом керівника і є обов'язковим до виконання усіма учасниками освітньої взаємодії.

8.2. Зміни та доповнення до Положення вносяться за рішенням педагогічної ради та відповідно до наказу керівника.

СХЕМА-РЕГЛАМЕНТ РЕАГУВАННЯ ЗДО НА ВИПАДКИ НАСИЛЬСТВА ТА ЖОРСТОКОГО ПОВОДЖЕННЯ

Етап процесу Обов'язкові дії та заходи в ЗДО Нормативні терміни

1. Виявлення та фіксація Працівник припиняє насильство, надає домедичну допомогу (за потреби 103), фіксує ознаки та негайно сповіщає керівника ЗДО та батьків. Негайно (протягом 3 годин)
2. Офіційне інформування Керівник ЗДО письмово інформує Національну поліцію (102), Службу у справах дітей (ССД), Нацсоцслужбу та батьків постраждалої дитини. Невідкладно (протягом 3 годин)
3. Скликання Комісії Керівник ЗДО видає наказ, погоджує склад Комісії з ССД та призначає офіційне засідання для розгляду випадку. Протягом 3 робочих днів
4. Розгляд та рішення Комісія (не менше 5 осіб) збирає пояснення сторін, оцінює потреби в послугах, розробляє індивідуальний план супроводу та складає Протокол. До 10 робочих днів.

Додаток 2
до Типової програми

ТИПОВА ФОРМА первинного повідомлення про підозру на випадок насильства щодо дитини

(найменування закладу освіти, культури, охорони здоров'я, соціального захисту, фізичної культури і спорту, оздоровлення та відпочинку, молодіжних центрів, дитячих та молодіжних громадських об'єднань, інших громадських об'єднань, що є суб'єктами молодіжної роботи, які контактують з дітьми)

Дата події або виявлення: _____ 20____ р.

1. Інформація про дитину:
прізвище

ім'я _____

по батькові (за наявності): _____

вік дитини: _____

соціальний статус (за потреби):

Ї дитина з інвалідністю;

Ї дитина-сирота;

Ї дитина, позбавлена батьківського піклування;

Ї інше: _____.

2. Інформація про особу, яка повідомляє:

прізвище

ім'я _____

по батькові (за наявності): _____

найменування посади: _____

контактний номер телефону: _____.

Опис

ситуації:

(зазначити максимально докладно, що сталося, коли, де, хто був присутній)

3. Інформація про ознаки насильства/поведінку дитини:

Ї тілесні ушкодження;

Ї страх, уникання контакту;

Ї розповіді про образи/тиск;

Ї інше: _____.

4. Інформація про вжиті заходи (на момент заповнення):

Ї поінформовано відповідальну особу закладу;

Ї поінформовано батьків/інших законних представників;

Ї поінформовано службу у справах дітей;

Ї поінформовано уповноважений підрозділ органів Національної поліції;

Ї інше: _____.

ТИПОВА АНКЕТА
анонімного опитування для дітей*

1. Чи почувався (почувалася) ти в безпеці під час перебування у закладі?

Ї так, завжди;

Ї інколи;

Ї ні.

2. Як до тебе ставилися дорослі?

Ї з повагою;

Ї байдуже;

Ї іноді грубо або несправедливо.

3. Чи були випадки, коли хтось із працівників (закладу освіти, культури, охорони здоров'я, соціального захисту, фізичної культури і спорту, оздоровлення та відпочинку, молодіжних центрів, дитячих та молодіжних громадських об'єднань, інших громадських об'єднань, що є суб'єктами молодіжної роботи, які контактують з дітьми), інших залучених фахівців або дітей тебе лякав, ображав або погрожував?

Ї так;

Ї ні.

4. Чи знаєш ти, до кого можна звернутися за допомогою?

Ї так;

Ї ні.

5. Що б ти хотів (хотіла) покращити для того, щоб було безпечніше?

(відкрите поле)